

V O O R A F

Taalbeleid op school, het is nog maar een viertal jaar geleden dat VONK er een thema-nummer aan heeft gewijd. In die relatief korte tijd hebben scholen echter niet stilgezeten en zijn er tal van lovenswaardige taalbeleidsinitiatieven opgestart. We willen ze dan ook graag in de kijker zetten in dit en volgend nummer, geflankeerd door achtergrondartikelen en standpunten.

LUC WYNS: *De Babylonische spraakverwarring voorbij. Een visie op een integraal (taal)beleid*
Taalbeleid, GOK-beleid, integraal zorgbeleid, remediaal beleid,... op tal van scholen worden heel wat vormen van beleid gevoerd. Met deze inleiding op het themanummer over taalbeleid onderneemt Luc Wyns een poging om de specificiteit van elk van deze vormen van beleid te vatten en de verschillen en overeenkomsten aan te wijzen. Die bewustmaking moet er volgens de auteur toe leiden dat scholen een geïntegreerd beleid voeren "dat taakverminderend is voor leraren, dat effectiever en efficiënter werkt op het niveau van de leerlingen, de leraren en de school, en dat ingebed wordt in een schoolwerkplan, een eigen opvoedingsproject en de dagelijkse klaspraktijk". Hij spreekt dan ook de hoop uit dat de kunstmatige grenzen tussen deze vormen van beleid verdwijnen en dat alle leerlingen optimale ontwikkelingskansen wordt geboden door middel van kwalitatief hoogstaand onderwijs.

RITA RYMENANS, KOEN VAN GORP & HARRY PAUS: *Elke leraar is leraar Nederlands... De rol van taal bij onderwijs en leren*

Moedertaalonderwijs en toch geen Nederlands, dat is de sprekende titel van een artikel van Steven Ten Brinke in de allereerste Moer die dateert uit 1969. Hiermee heeft hij de basis gelegd voor de begrippen 'latitudinaliteit' en 'longitudinaliteit' die tot op de dag van vandaag nog steeds twee pijlers van de VON zijn. Geheel in de lijn van dat gedachtegoed proberen Harry Paus, Rita Rymenans & Koen Van Gorp in deze bijdrage aan te tonen welke rol taal speelt bij onderwijs en leren in alle vakken en alle leerjaren, anno 2005. Gaandeweg wordt duidelijk dat elke leraar in feite een taalleraar is... wat Ten Brinke 36 jaar geleden al wist.

KRISTIEN COUSSEMENT: *Observatie en evaluatie van taalvaardigheid bij jonge kinderen*

Een belangrijke stap in het vormgeven van een taalbeleid is het nadenken over en eventueel bijsturen van de manier van evalueren, aldus Kristien Coussement. In dit artikel wil ze schoolteams van het lager en secundair onderwijs laten profiteren van ervaringen opgedaan in de kleuterschool. De nadruk ligt op een doelgerichte evaluatie die teruggekoppeld wordt naar de klaspraktijk. Het *Referentiekader vroege tweede taalverwerving*, ontwikkeld in opdracht van de Nederlandse Taalunie, vormt de rode draad. Na een antwoord op de wat-vraag, staat ze stil bij verschillende evaluatievormen om zicht te krijgen op de taalvaardigheidsontwikkeling van jonge kinderen. Belangrijk in het hele verhaal is dat de kleuter centraal staat en benaderd wordt vanuit zijn groeikansen naar de minimumdoelen toe.

GROF GESCHUD

KOEN VAN GORP: *Wie is er bang van meertaligheid?*

VEERLE BOYENS & LUC WYNS: *Taalbeleid in de 1B-klas*

'Taalbeleid werkt pas als het in de klas voelbaar is', dat is het uitgangspunt van Veerle Boyens & Luc Wyns. Ze illustreren een en ander aan de hand van een goede praktijk in de 1B-klas van een multiculturele school in een multiculturele omgeving: het Instituut Maris Stella/Sint-Agnes in hartje Borgerhout. Vanuit haar beginsituatie heeft de school enkele jaren geleden gekozen voor de uitbouw van een GOK- en taalbeleid dat geïntegreerd is in de schoolwerking. Om optimale taalvaardigheidsontwikkeling van alle leerlingen mogelijk te maken, worden taalbeleid en taalondersteuning uitgebouwd vanuit de werkvormen in de les. Hoe dat concreet in zijn werk gaat, laten de auteurs zien aan de hand van 'De wereld, mijn dorp', een project waarbij ook OKAN-leerlingen actief betrokken zijn. Op die manier wordt ook gewerkt aan verdraagzaamheid en omgaan met diversiteit.

DE WERELDKLAS

Anderstalige nieuwkomers: het is geen sinecure om ze in het reguliere onderwijs te laten instromen. De Wereldklas van het Pallas Athene College in Ede (bij Arnhem) helpt de nieuwkomers die korter dan 4 jaar in Nederland zijn, om stapsgewijs te integreren. Tijdens de eerste weken krijgen de leerlingen in deze voorbereidings- en doorschakelklas intensief les in Nederlands. Vanaf de tweede periode is het onderwijs zo georganiseerd dat de individuele ontwikkeling van de leerlingen centraal staat: voor elke leerling wordt een leertraject op maat uitgetekend. De stapsgewijze aanpak zorgt ervoor dat de leerlingen zo snel mogelijk kunnen inpikken op het reguliere onderwijs en dat er geen extra barrières worden opgeworpen. Flexibiliteit is het codewoord, de Wereldklas een veilige uitvalsbasis. Dit is een schitterend voorbeeldproject voor de integratie van anderstalige nieuwkomers, dat brede navolging verdient in Nederland en in Vlaanderen.

INGEBLIKT

RITA RYMENANS & VEERLE GEUDENS

*Rita Rymenans
Hoofdredacteur*